

LIBERA CIRCULAȚIE A LUCRĂTORILOR ÎN ȘI DIN BULGARIA ȘI ROMÂNIA – CUM VA FUNCȚIONA PRACTIC?

1. Introducere

Libera circulație a persoanelor este una dintre libertățile fundamentale garantate de legislația comunitară și cuprinde dreptul de a se stabili și de a lucra în alt stat membru. Dreptul de liberă circulație în interiorul Comunității nu se referă numai la lucrători, ci și la alte categorii, cum ar fi studenții, pensionarii și în general la toți cetățenii UE. Acesta este probabil cel mai important drept prevăzut în legislația comunitară în privința persoanelor și constituie un element esențial atât pentru piața internă, cât și pentru cetățenia europeană. A migra în altă țară este o decizie majoră, iar oamenii au nevoie de informații corecte despre drepturile lor. Ghidul de față explică cum se va aplica dreptul la liberă circulație a lucrătorilor în cazul Bulgariei și a României după aderarea acestor două țări la Uniunea Europeană în anul 2007, pe baza dispozițiilor tranzitorii convenite în Tratatul de aderare. Se indică, de asemenea, o listă de surse de informare în domeniul liberei circulații a lucrătorilor și al drepturilor cetățenilor. Este important de reținut că dispozițiile tranzitorii se referă *exclusiv* la accesul pe piața muncii **al lucrătorilor**.

2. Dispoziții tranzitorii

a) Voi putea lucra în alt stat membru al UE de la data de 1 ianuarie 2007?

În primii doi ani de după aderarea Bulgariei și a României, accesul lucrătorilor bulgari și al celor români pe piața muncii din cele 25 de state membre ale UE¹ va depinde de legislația și politicile naționale ale statelor respective, ca și de eventualele acorduri bilaterale ale acestora cu Bulgaria și cu România. Unele state membre au anunțat că vor deschide complet piața muncii pentru lucrătorii bulgari și cei români. Alte state membre UE-25 intenționează să permită un acces mai restrictiv, ceea ce înseamnă că practic veți avea probabil nevoie de un permis de muncă pe durata perioadei în care se aplică măsurile naționale impuse de statele membre UE-25.

b) Ce se întâmplă la sfârșitul anului 2008?

La încheierea primilor doi ani de după aderare, Comisia va redacta un raport, pe baza căruia Consiliul va reanaliza modul de funcționare a dispozițiilor tranzitorii. În afară de aceasta, fiecare dintre statele membre ale UE-25 trebuie să notifice oficial Comisiei dacă intenționează să continue aplicarea măsurilor naționale pentru o perioadă de maximum încă trei ani (în care caz veți avea în continuare nevoie de un permis de muncă) sau dacă vor aplica prevederile legislației comunitare privind deplina libertate de circulație a lucrătorilor (ceea ce înseamnă că puteți merge și lucra liber în acele țări).

c) Când voi putea lucra liber în statele membre UE-25?

În principiu, dispozițiile tranzitorii se încheie la cinci ani după aderare. Există totuși posibilitatea ca un stat membru UE-25 să solicite Comisiei autorizarea de a continua să aplice măsurile naționale pentru încă doi ani, dar numai dacă se constată dereglări serioase pe piața muncii (sau o amenințare în acest sens). Dispozițiile tranzitorii nu pot fi extinse dincolo de limita *maximă* permisă de șapte ani.

---

¹ UE-25 înseamnă toate statele membre care formau UE înainte de 1 ianuarie 2007: Austria, Belgia, Cipru, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, Regatul Unit, Republica Cehă, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Ungaria.

d) Voi mai avea nevoie de un permis de muncă atunci când se va aplica libera circulație?

În momentul în care încetează restricțiile din legislațiile naționale și se aplică libera circulație a lucrătorilor, statele membre UE-25 nu vă mai pot pretinde un permis de muncă, ca o *condiție de acces* pe piața muncii. Totuși, ele vor mai putea elibera permise de muncă pentru lucrătorii din Bulgaria și din România, cu condiția ca aceste documente să fie *exclusiv* în scopuri de monitorizare și statistice.

e) Au statele membre UE-25 posibilitatea de a reimpune restricții („clauza de salvagardare”)?

În cazul unui stat membru UE-25 care a încetat aplicarea măsurilor naționale și aplică pe deplin libera circulație a lucrătorilor, acesta poate solicita să fie autorizat să reimpună restricții, dacă se confruntă probleme foarte grave pe piața muncii sau dacă există o amenințare în acest sens. Comisia este în măsură să decidă ce tip de restricții se pot introduce și pentru ce perioadă de timp. Orice stat membru poate, după aceea, cere Consiliului să anuleze sau să modifice decizia Comisiei, iar hotărârea se ia cu o majoritate calificată. Deși toate tratatele de aderare au prevăzut „clauze de salvagardare”, acestea nu au fost niciodată invocate.

f) Voi suferi de discriminare pe piața muncii?

Discriminarea pe motiv de cetățenie este *interzisă*. În privința accesului la locurile de muncă, statele membre trebuie să acorde lucrătorilor din Bulgaria și din România prioritate față de lucrătorii proveniți din țările terțe. Unele locuri de muncă din sectorul public pot fi rezervate cetățenilor statului membru gazdă.

g) În caz că nu sunt lucrător – fac și eu obiectul unor restricții?

Este important de reținut că aceste dispoziții tranzitorii se aplică *exclusiv* în cazul *lucrătorilor* – și nu în cazul liberei prestări de servicii sau al libertății de stabilire, nici în cazul studenților, pensionarilor, turiștilor etc. (cu o excepție limitată în cazul prestatorilor de servicii, explicată mai jos).

3. Ce se întâmplă în cazul în care lucrez deja într-unul din statele membre UE-25?

Dacă lucrați în mod legal într-unul din statele membre UE-25 la data aderării și aveți un permis sau o autorizare de muncă pentru minimum 12 luni, veți avea acces direct la piața muncii din respectivul stat membru, dar nu și acces automat pe piața muncii din celelalte state membre UE-25 care aplică măsuri naționale pe durata dispozițiilor tranzitorii. În caz că mergeți într-unul din statele membre UE-25 după data aderării și aveți un permis de muncă în acel stat pentru minimum 12 luni, vă veți bucura de aceleași drepturi. Dar dacă părăsiți voluntar piața muncii din statul membru gazdă, vă veți pierde dreptul de acces liber pe piața muncii din acel stat până la expirarea dispozițiilor tranzitorii.

4. Care este situația în privința membrilor familiei mele?

Membrii de familie ai unui lucrător din Bulgaria sau din România, care la data aderării era admis în mod legal pe piața muncii unui stat membru UE-25 pentru minimum 12 luni, vor avea acces imediat pe piața muncii respectivului stat membru. Dacă familia se reîntregește după data aderării, membrii de familie vor avea acces pe piața muncii respectivului stat membru numai după o perioadă de 18 luni de rezidență sau de trei ani după aderare, luându-se în considerare data care survine prima. „Membri de familie” înseamnă în acest sens soțul/soția

lucrătorului/lucrătoarei și copii acestora în vârstă de până la 21 de ani sau care se află în întreținerea părinților.

5. Ce înseamnă „clauza de statu-quo”?

Aceasta înseamnă că statele membre UE-25 nu pot face accesul pe piața muncii pentru lucrătorii din Bulgaria și din România mai restrictiv decât era la 25 aprilie 2005, data semnării Tratatului de aderare. Astfel, dacă un stat membru UE-25 aplica o cotă de lucrători pentru Bulgaria și România, prevăzută într-un acord bilateral datând din anul 2005 sau anterior acestei date, nu poate aplica o cotă mai mică.

6. Voi putea merge să lucrez în Bulgaria sau în România?

Dacă sunteți cetățean al unuia din statele membre UE-25, nu există restricții automate privind dreptul de migrare în Bulgaria sau România pentru a lucra. Totuși, dacă țara dvs. impune restricții pentru cetățenii din Bulgaria sau România, atunci Bulgaria sau România pot impune restricții echivalente pentru lucrătorii din țara dvs. În cazul în care unul dintre statele membre UE-25 continuă să aplice măsuri naționale și nu libera circulație prevăzută de legislația comunitară, Bulgaria poate recurge la „clauza de salvagardare” pentru a impune restricții lucrătorilor din România, iar România poate recurge la „clauza de salvagardare” pentru a impune restricții lucrătorilor din Bulgaria, dacă se manifestă perturbări serioase pe piața muncii din aceste țări (vezi punctul 2e de mai sus).

7. Ce se întâmplă în cazul în care lucrez pentru o societate comercială care prestează servicii în Austria sau Germania?

În ceea ce privește Austria sau Germania, există o „clauză de salvagardare” specială, conform căreia aceste state membre pot limita posibilitatea societăților comerciale cu sediul în Bulgaria sau în România de a presta servicii care presupun o migrare temporară de lucrători. Totuși, aceasta se aplică numai într-un număr limitat de sectoare, de exemplu construcțiile și curățatul industrial, și poate fi invocată numai în cazul în care în sectorul respectiv de servicii se manifestă perturbări serioase și numai pe perioada în care Austria și Germania aplică măsuri naționale în conformitate cu dispozițiile tranzitorii. Procedura este identică cu cea pentru clauza de salvagardare, explicată la punctul 2e de mai sus.

8. De ce drepturi de asigurări sociale voi beneficia?

Sistemul comunitar de coordonare a sistemelor de asigurări sociale pentru persoanele care migrează în Comunitate (cuprins în Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 574/72) se va aplica de la data aderării. Prin urmare, toate contribuțiile anterioare vor fi recunoscute și, în mod normal, veți fi acoperit de sistemul de asigurări sociale din statul membru în care lucrați.

9. Concluzii

Dispozițiile tranzitorii prevăzute în Tratatul de aderare sunt complicate, dar ele asigură astfel o aplicare flexibilă. Din această cauză, este greu să dăm informații exacte, de vreme ce fiecare dintre statele membre UE-25 trebuie să decidă în privința accesului pe piața muncii a cetățenilor din Bulgaria și din România. Un punct potrivit de pornire pentru a vă informa este site-ul sistemului EURES al Comisiei, care oferă informații despre locurile de muncă vacante din statele membre.

10. Surse de informare

- <http://ec.europa.eu/eures> (pentru căutarea unui loc de muncă)
- <http://ec.europa.eu/youreurope> (informații privind migrarea într-un alt stat membru)
- http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/index_en.htm (coordonarea sistemelor de asigurări sociale)
- <http://ec.europa.eu/enlargement/index.htm> (informații generale privind extinderea)
- http://ec.europa.eu/europedirect/index_en.htm (întrebări generale privind UE)
- http://ec.europa.eu/employment_social/legis_en.html (legislația comunitară)
- http://ec.europa.eu/enlargement/countries/acceding_en.htm (textul Tratatului de aderare)
- http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2002/com2002_0694en01.pdf (Comunicarea Comisiei din 2002 privind libera circulație)